

Ware verbinding met elkaar begint vanuit kwetsbaarheid

Nog niet eerder waren er in Fryslân zoveel verschillende religies bijeen, gisteren in de doopsgezinde kerk in Leeuwarden. Het begin van een interreligieuze dialoog en samenwerking.

Lodewijk Born

Leeuwarden | Het leverde een bijzonder beeld op, gisteren in de doopsgezinde kerk in Leeuwarden. Sandra Roza, voorzitter van het Platform Levensbeschouwing in Kleurrijk Fryslân, riep aan het begin alle sprekers én allen die ervoor hadden gezorgd dat het Symposium Verbinding gehouden kon worden, naar voren. Een indrukwekkende rij mensen stelde zich op voor de kansel - en werd in de bloemetjes gezet. „Omdat ik weet dat dit na afloop toch niet meer gaat lukken”, grapte Roza, die zelf onlangs nog geridderd werd.

Niet eerder waren er zoveel verschillende religies uit Fryslân op een gezamenlijke bijeenkomst. „Wij vinden dit echt geweldig”, aldus Roza.

Culturele hoofdstad

De bijeenkomst was een initiatief van het jubilerende Kleurrijk Fryslân (het platform bestaat 25 jaar) en de orde AMORC Rozekruisers. Geïnspireerd door de bezieling die voortgekomen is uit de 'Iepen Mienskip-gedachte' van het Culturele Hoofdstadjaar LF2018 heeft dit geleid tot nieuwe initiatieven én samenwerking.

Dus waren er gisteren vertegenwoordigers vanuit bijvoorbeeld de antroposofie (Henk Verhoog), Asha Autar (hindoeïsme), christendom (Pieter Lootsma), maar ook het Apostolisch Genootschap (George Gelauff). Acht sprekers die, zoals Hessel Rolsma (AMORC) het treffend zei, iets lieten zien van wat er schuil gaat achter de namen van al die gezindten. Bij de workshops waren ook nog baha'í, doopsgezinden, humanisten en Odd-Fellows.

Doel van de bijeenkomst: een waardevol signaal afgeven in een tijd waarin er soms weinig voor nodig is om groepen én mensen tegen elkaar op te zetten. „Wij zoeken verbinding. Als er geen 'wij' en 'zij' meer is, maar 'wij'. Dan zijn we allen wij. Het doel is van elkaar leren, gedachten uitwisselen”, aldus Roza. Daarbij voor ogen houdend dat de religies echt wel ver-

schillend zijn. „Die verschillen respecteren we, maar er zijn ook vele overeenkomsten.”

Burgemeester Roel Sluiter van Harlingen verzorgde de hoofdlezing. Hij vertelde dat hij ooit zending wilde worden. Maar het werd uiteindelijk de politiek. Hij gaf voorbeelden van de verharding in de samenleving en zijn grote zorgen daarover. „Wanneer denken we eens: hoe lang laten we dit nu allemaal gebeuren? Hoe lang gaat dit nog door? Hoe veel verder gaat dit nog door?”

Hij schetste hoe er tot in de jaren zestig een verzuilde samenleving was. „Tegen mensen van andere zulen gedroeg je je gepast en netjes maar de afstand was enorm en het wantrouwen tegen de ander levensgroot.” Toen kwam de omslag met de vernieuwingen in de jaren zestig, zeventig en tachtig. Het individualisme won de strijd en is nu de bepalende levenshouding. „Om het in één zin samen te vatten: iedereen bedenkt het lekker zelf, voor zichzelf.”

We zitten in een „steeds sneller rondtollende samenleving waarin bijna iedereen wat anders vindt, wat anders eet, wat anders aanheeft en wat anders gelooft”.

Sluiter vindt - als het gaat om het woord verbinden - dat je dan drie dingen moet doen. „Ruimte geven, ruimte nemen, maar je ook weer voegen.” In de praktijk betekent dit volgens Sluiter: dat je mensen en groeperingen met andere ideeën dan jijzelf hebt in hun waarde laat. „Je kunt met elkaar discussiëren, standpunten uitwisselen, uitleggen, verklaren, getuigen, noem maar op, desnoods proberen elkaar te overtuigen. Maar elkaar willen bekeren, je eigen geloof of gedachtegoed principieel boven dat van de ander stellen, dat verbindt niet. Dat moet je dus laten, als je wilt verbinden. Verbinden is dus ruimte geven en gunnen aan de ander, maar ook zelf de ruimte nemen. Je kunt elkaar zelfbewust, open en eerlijk, zonder schroom tegemoet treden.”

Inspirator Piet Heemskerk

Dat was eigenlijk wat er gedurende de hele middag gebeurde. Luisteren.

In de rij om vooraf bedankt te worden voor het tot stand komen van het symposium 'Verbinding'. Foto: FD

Oordeel en veroordeel niet en treedt de ander onbevooroordeeld tegemoet

Naar bezielende toespraken, zoals van Cem Kaya van de Turkse moskee in Leeuwarden, die vertelde hoe Piet Heemskerk (1931-2014), mede-oprichter van Kleurrijk Fryslân, voor hem een groot voorbeeld was in de interreligieuze dialoog. „Hij wist me soms dingen over de islam te vertellen die ik zelf niet eens wist.” Kaya's oproep: oordeel en veroordeel niet en treedt de ander onbevooroordeeld tegemoet. „Ga in gesprek en verplaatst je in de ander.”

Asha Autar gaf een inkijkje in het hindoeïsme en vertelde hoe er sinds 13 september aan de Oldegalileën 129 in Leeuwarden een hindoeïstisch centrum is. Ze richten zich met activiteiten niet alleen op de eigen religieuze gemeenschap maar juist op iedereen en vormen zo echt een verbindend onderdeel in de wijk.

Dick Liefink sprak over het soefis-

me. Als wij de tijd nemen en de moed hebben om de stilte toe te laten dan kan onze ziel zich onthullen, doceerde hij. „De ziel dat is ten diepste ons hart.” Via die weg kun je, volgens het soefisme, uitkomen op het pad van de wijsheid. „Het is jouw keuze of je dat pad volgt of niet.” Uiteindelijk kom je volgens Liefink dan uit bij wat je eigenlijke levensopdracht is als mens. Kinderen, van wie het hart van nature al openstaat, kunnen ons hier een voorbeeld in zijn.

De Rozekruisers Orde AMORC gelooft dat verbinding tussen mensen al bestaat en voor mensen innerlijk voelbaar is, zo vertelde Michiel Schillhorn van Veen. „Het persoonlijk Godsbegrip wordt door de Rozekruisers aangeduid als God van mijn hart. God van mijn begrip. Het is daarmee een zeer persoonlijke ervaringen en geen voorgeschreven beeld van een God naar menselijke gelijkenis.”

Duif

Pieter Lootsma, die namens de Raad van Kerken in Leeuwarden het woord voerde, hield een vrije vertelling over de duif, die symbool staat voor de Geest van Jezus, die mensen 'inspireert, uitnodigt en aanspoort'. „Neem je vrijheid. Vlieg. Neem je verantwoordelijkheid. Ga.” Daarom komen kerkmensen in verzet tegen bijvoorbeeld corrupte machtssystemen, migranten in overvolle bootjes en hulpbehoevende ouderen.

men, migranten in overvolle bootjes en hulpbehoevende ouderen.

Aan de vooravond van Joods Nieuwjaar - het jaar 5780 begon gisteravond - wees Lex van der Star er op dat voor verbinding met de ander het noodzakelijk is om uit je eigen comfort-zone te stappen. „Naar de ander luisteren. Liefdevol, oprecht en onbaatzuchtig. Pas dan krijgt verbinding met die ander echt inhoud”, aldus de vertegenwoordiger van de Progressief Joodse Gemeente Noord-Nederland.

George Gelauff (Apostolisch Genootschap) vertelde hoe verbinding begint met je kwetsbaar durven opstellen, zoals Brené Brown het in haar bekende boek (*De kracht van kwetsbaarheid*) beschreef. Voorwaarde is dat je in dat proces van verbinding en geschenken vertrouwen - mag weten „dat je mag zijn wie je bent.”

Verbinding is samengevat iets waarbij je in kleine stapjes over grenzen heen stapt waarvan je zelf niet had verwacht het te kunnen als mens. Met ontmoetingen en workshops werd dat gistermiddag nog verder in de praktijk gebracht.

„Hier treffen vandaag mensen elkaar die elkaar nog nooit hadden gesproken”, aldus medeorganisator Jan Bosman. Daarmee was het symposium al geslaagd. De eerste bouwsteen van verbinding werd in de Leeuwarder vermaning gelegd. Als fundament voor de toekomst.

Missionair event in Trinitas

- 'Blik naar buiten' moet kerken op nieuwe wegen wijzen

Heerenveen | In de protestantse kerk Trinitas in Heerenveen wordt op maandag 28 oktober een provinciaal missionair event gehouden: 'Blik naar buiten?! Kerk-zijn in je eigen omgeving'.

De avond richt zich op gemeenteleden, predikanten, kerkelijk werkers en andere geïnteresseerden en wordt georganiseerd vanuit de landelijke Protestantse Kerk.

Centraal staat hoe je als plaatselijke kerk van betekenis kunt zijn in een veranderende samenleving, waarin het niet vanzelfsprekend is

dat mensen geloven - of (nog) naar de kerk gaan, aldus Ramon de Bonte die pioniersplekkenbegeleider is. „Hoe houd je als kerk de blik naar buiten en ben je niet alleen gefocust op interne zaken? Hoe kunnen we relevant blijven als kerk, ook door middel van kleine initiatieven?”

Daar zullen op de avond ook voorbeelden van te horen zijn. Ds. Anne-Meta Kobes-Gerritsen, predikante in Heerenveen, verzorgt een plenaire bijdrage over het thema: 'Een festival door de kerk'. De Heerenveense wijk-gemeente trok dit jaar de wijk in met de kerk en dat leidde tot veel positieve reacties.

„In het tweede deel van het programma brengen we drie praktijk-

verhalen in beeld. De verhalen komen vanuit gemeenten in de regio en zijn bedoeld om te inspireren.”

Vanuit Fryslân zijn dat 'Kerk-zijn in een achterstandswijk' (door Jannette Plantinga uit Drachten), 'De plaats voor verdieping' (Ds. Sijbrand Alblas, predikant-pionier in Ameland) en 'Een plek voor stilte, bezinning en verbinding' (door Sietske Visser, pionier van Nijkleaster in Jorwert).

De toegang voor het event is vrij. Wel is opgave vooraf gewenst.

- Aanmelden kan via protestantsekerk.nl/blik-naar-buiten (voor 21 oktober). Locatie: Wijkgebouw Trinitas, Coehoorn van Scheltin-gaweg 1, Heerenveen Van 19.30 - 22.00 uur (inloop vanaf 19.00 uur)

Kort nieuws

Schadevergoeding

Negen ton voor misbruikslachtoffer

Sydney | De Rooms-Katholieke Kerk in Australië betaalt naar verwachting meer dan 900.000 euro aan een man die is misbruikt door een priester. Het slachtoffer was pas negen jaar oud toen hij werd verkracht door Gerald Ridsdale, die in veertig jaar tijd honderden jongetjes heeft misbruikt. Ridsdale werd door de kerkleiding steeds verplaatst naar andere parochies.

Senegal

Duizenden bij opening megamoskee

Dakar | Tienduizenden Senegalezen hebben de opening bijgewoond van een moskee in Dakar. Het zou gaan om de grootste moskee van West-Afrika, die plaats biedt aan 30.000 mensen. De bouw van het godshuis, de Mas-salikul Jinaan, heeft ruim dertig miljoen euro gekost. Sommige mensen kampeerden al twee dagen voor de opening langs de weg om op tijd bij de feestelijkheden te zijn. In Senegal is 90 procent van de bevolking moslim.